

Відділ культури і туризму
виконавчого комітету Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

„Краса служіння людям”

До 150-річчя від дня народження

Дніпрової Чайки

Бібліографічна довідка

Славутич

2011

1

Даний бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене 150-річчю від дня народження Дніпрової Чайки – української поетеси, прозаїка, драматурга, цікавої постаті на терені літературної України.

Довідка містить біографію, публікації про твори письменниці, видання та статті про її життя і творчість, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л.І., Соловйова Л.О.,
Янченко О.О.

Комп’ютерний набір:

Соловйова Л.О., Лімаз Т.М.

Відповідальний

за випуск:

Портная Н.В.

2

*І серце, до вінців налите,
Мені пророкує в цю мить,
Що можу я мертвих жити,
Що можу я чудо творить!*

Дніпрова Чайка

Біографія письменниці

Дніпрова Чайка – натура діяльна, енергійна, безпосередня у вираженні своїх почуттів і внутрішніх станів. Її життєва активність характеризувалася непересічністю й різноспрямованістю. Вона бралася за багато справ і чимало намагалася зробити. Життєвий шлях Дніпрової Чайки був сповненим радісних емоцій, романтичних надій, жорстоких розчарувань, гірких потрясінь і пройшов у психологічних колізіях та боротьбі за ствердження індивідуального “я”.

Дніпрова Чайка (Людмила Олексіївна Березіна – Василевська) народилася 20 жовтня 1861 року в с. Карлівка (тепер с. Зелений Яр Доманівського району Миколаївської області) у сім’ї священника.

Життя в сім’ї було наповнене релігійною мораллю. Батьки вирішили віддати Людмилу на службу Богові. У 8 років її віддали до монастирської школи в Одесі. Але дівчинка вблагала батьків забрати її звідти. Завершувала освіту в Одеській приватній жіночій гімназії, яку закінчила 1879 р., здобувши право викладати російську мову та історію. Деякий час учителювала. Ще навчаючись у гімназії, почала писати вірші російською та українською мовами. Перекладала поезію Пушкіна, Лермонтова, Байрона українською мовою. 1883 р. в газеті “Одеський вісник” уперше був надрукований вірш Л. Березіної, написаний рос. мовою “На смерть Тургенева”. 1885 р. в українській літературі з’явилося нове ім’я – Дніпрова Чайка. Псевдонім вибрала, виходячи з українознавчого спрямування своїх творів. Дніпрова Чайка – це морально-психологічне мотивування письменницької вільної волі,

свободи не тільки особистої, а й усього українського народу. Таким псевдонімом уперше підписала вірш “Вісточка” і “Пісня”, оповідання “Знахарка”, які друкувалися в журналі “Нива”. Разом зі своїм чоловіком Феофаном Василевським стає активним членом Херсонської громади. Пише чимало віршів, оповідань, лібретто дитячих опер. Належала до літературної організації “Плуг”.

Автор збірок оповідань: “Писанка” (1891), “Хрестонос” (1896), “Чудний” (1904); п’єс “Казка про Сонце та його сина”(1891), “Коза – дереза” (1895), “Зима й весна, або Снігова краля” (1913); Творів у 2 т. (1919-1920), “Вибраних творів” (1929).

Творчу діяльність Дніпрової Чайки поцінував М. Лисенко, який плідно з нею співпрацював. Йому імпонували у її художній манері доступність, емоційність і почуттєва виразність. Як стверджує Н.Вишневіська, “з голосу Дніпрової Чайки М.Лисенко записав чимало народних пісень. На її вірші він написав романси “Я вірую в красу”, “Хіба тільки рожам цвісти”, “Єрихонська рожка” та ін., а на лібрето письменниці створив дитячі опери “Коза-дереза”, “Зима й весна”, “Пан Коцький”.

Після тяжкої хвороби та лікування в Одесі переїхала до доньки в с. Гарманівку Обухівського району на Київщині. Померла 13 березня 1927 р. Похована в Києві.

Дніпрова Чайка залишила певний слід в українській художній культурі межі ХІХ – ХХ століть. Її романтична щирість, прагнення творчої самореалізації, поетична безпосередність, епістолярна активність, громадська дієвість, алегорійна експресивність свідчили про глибокі художньо-естетичні процеси, що відбувалися в надрах українського мистецтва, й сприяли піднесенню національної художньо-образної свідомості на нові щабелі концептуального й формотворчого розвитку.

Твори Дніпрової Чайки

Дніпрова Чайка Буревісник. Дівчина-Чайка: Оповідання // Дерево пам'яті: Книга українського історичного оповідання: Для ст. шк. віку: У 4 вип. - Вип. 1: Від найдавніших часів до 1648 року. - К: Веселка, 1990. - С. 493-499. - (Б-ка "Золоті ворота").

Дніпрова Чайка Мара: Оповідання // Дерево пам'яті: Книга українського історичного оповідання: Для ст. шк. віку: У 4 вип. - Вип. 1: Від найдавніших часів до 1648 року. - К: Веселка, 1990. - С. 100-108. - (Б-ка "Золоті ворота").

Дніпрова Чайка Мати: Вірш // Книга про Матір: Укр. поети ХІХ-ХХІ ст. - К.: Криниця, 2003. - С. 73.

Дніпрова Чайка Оповідання // Українська новелістика кінця ХІХ - початку ХХ ст.: Оповідання. Новели. Фрагментарні форми (ескізи, етюди, нариси, образки, поезії в прозі). - К: Наук. думка, 1989. - С. 214-234.

Дніпрова Чайка Проводи Сніговика-Снігуровича: Вірші, поезія в прозі, оповідання, казки, п'єси: Для молод. і серед. шк. віку / Передм. та упоряд. В. Пінчука. - К.: Веселка, 1993. - 271 с.

Дніпрова Чайка Поезії // Отчий край '90: Іст.-літературний збірник. Вип. 4. - К.: Молодь, 1990. - С. 143-145.

Дніпрова Чайка Поезії // Шедеври української любовної лірики: Літературно-художнє видання. - Харків: Фоліо, 2006. - С. 108-119. - (Література).

Дніпрова Чайка Сестрицям-Українкам: Вірш // Україно, нене моя!: Сповідь: поезії, писанки...: Зб. - К.: Веселка, 1993. - С. 71.

Дніпрова Чайка Сестрицям-Українкам: Вірш // Українське Диво: Поетич. антологія / За упоряд. та ред. В. Коломійця. - Кн. II. - К: Укр.письменник, 2005. - С. 21-22.

Дніпрова Чайка Скеля: Оповідання // Дерево пам'яті: Книга українського історичного оповідання: Для ст. шк. віку: У 4 вип. - Вип. 1: Від найдавніших часів до 1648 року. - К: Веселка, 1990. - С. 292-297.

Дніпрова Чайка Тополі: Оповідання // Дерево пам'яті: Книга українського історичного оповідання: Для ст. шк. віку: У 4 вип. - Вип. 1: Від найдавніших часів до 1648 року. - К: Веселка, 1990. - С. 432-434. - (Б-ка "Золоті ворота").

Література про життя і творчість

Голобородько Я. Дніпрова Чайка: файли долі та творчості: Літературознавче есе // Вітчизна. - 2005. - №7-8. - С. 155-162.

Голобородько Я. Твори і герої Дніпрової Чайки // Дивослово. - 2004. - № 11. - С. 72-76.

Дем'янівська Л. Дніпрова Чайка // Українська література у портретах і довідках: Давня література - література ХІХ ст: Довідник. - К.: Либідь, 2000. - С. 88-89.

Дніпрова Чайка // Письменники Радянської України. 1917-1987: Біобібліографічний довідник / Склад. В.К. Коваль, В.П. Павловська. - К.: Рад. письменник, 1988. - С. 190.

Дніпрова Чайка // Провідники духовності в Україні: Довідник / За ред. І.Ф. Кураса. - К.: Вища шк., 1999. - С. 214.

Дніпрова Чайка // Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. - К: УРЕ ім. М.П. Бажана, 1990. - С. 74-75. - Т. 2: Д-К.

Епістолярна спадщина Дніпрової Чайки: Листи до С. Єфремова // Слово і час. - 1997. - № 2. - С. 17.

Кодлюк Я.П., Одинцова Г.С. Дніпрова Чайка // Я.П. Кодлюк, Г.С. Одинцова Сто двадцять розповідей про письменників: Довідник для вчителя початкових класів. - К.: Наш час, 2006. - С. 38-40.

Немченко І. «Україно моя мила, краю пам'ятливий...»: Из маловідомих та неопублікованих віршів Дніпрової Чайки // Отчий край'90: Іст.-літературний збірник. Вип. 4. – К.: Молодь, 1990. –С. 140-145.

Інтернет-ресурси

[uk.wikipedia.org › wiki/](http://uk.wikipedia.org/wiki/) – Дніпрова Чайка — Вікіпедія .

[library.kherson.ua › young/tavrica/chajka/DnCh ...](http://library.kherson.ua/young/tavrica/chajka/DnCh...) – Дніпрова Чайка і розвиток української культури.

osvita.org.ua/Реферати/Мистецтво/3238 – Художній розвиток Дніпрової Чайки.

http://www.library.kherson.ua/young/tavrica/chajka/DnCh_part2_2.htm – Іван Немченко «Проза і поезія Дніпрової Чайки».

<http://www.kinder.mksat.net/prepores/dniprova.htm> – Біографія Дніпрової Чайки.

[ukrainref.com.ua › index.php...](http://ukrainref.com.ua/index.php...)– Українські реферати: Художній розвиток Дніпрової Чайки .

[ref.join.com.ua › 3518.html](http://ref.join.com.ua/3518.html) – Художній розвиток Дніпрової Чайки (пошукова робота).

[referatus.in.ua › ?p=1502](http://referatus.in.ua/?p=1502) – Трагічна доля героїні твору «Дівчина-чайка» Дніпрової Чайки.

osvita.ua/Середня освіта/Форум УРОК – Конспект уроку позакласного читання "Дніпрова Чайка "Шпаки".

Зміст

Біографія письменниці	3
Твори Дніпрової Чайки.....	5
Література про життя і творчість.....	6
Інтернет-ресурси.....	7